

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 12.01.2026
Sayı : 934

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

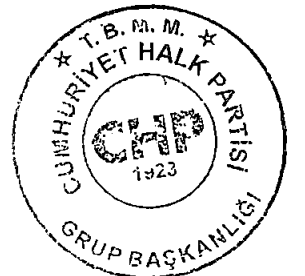
Deprem ve afetlere karşı etkin, bütüncül, bilimsel ve kamusal bir yönetim yapısının oluşturulması amacıyla; Deprem ve Afet Bakanlığı kurulmasını ve yerel yönetimler bünyesinde Deprem Birimleri oluşturulmasını öngören Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Gülcan Kış

CHP Mersin Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 14-1-2026	Esas No: 2/3473

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LİGİ
12 Ocak 2026
Numara:

T B M M GENEL MURAK
12 Ocak 2026
177-6859

GENEL GEREKÇE

Türkiye, jeolojik, iklimsel ve coğrafi özellikleri nedeniyle yalnızca bir “deprem ülkesi” değil; aynı zamanda sel, taşkın, heyelan, çığ, orman yangını, kuraklık, aşırı sıcaklık, fırtına, hortum, kıyı taşkınları, deniz suyu yükselmesi, kirlilik kaynaklı çevresel afetler ve tarımsal üretimi yerle bir eden zirai don gibi çok sayıda afete aynı anda açık bir ülkedir. Ülkemizin büyük bölümü aktif fay hatları üzerinde yer almakta; kentleşme, yapı stoğu, altyapı dayanıklılığı, su ve gıda güvenliği, çevresel riskler ve iklim krizi gibi başlıklar, afetleri “doğal” olmaktan çıkarıp toplumsal kayıpları büyüten bir yönetim sorununa dönüştürmektedir.

Anadolu’nun tarihi, büyük depremlerle defalarca sınanmıştır. Yakın tarihimizde 1939 Erzincan, 1992 Erzincan, 1999 Marmara (Gölcük–Düzce), 2011 Van ve nihayet 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler; sadece yapıların değil, afet yönetimi anlayışının da ne kadar kırılgan olduğunu ortaya koymuştur. Bu acı tecrübeler, “deprem olduktan sonra yardım” yaklaşımının yetersizliğini; asıl meselenin risk azaltma, hazırlık, dayanıklı kentleşme, denetim, eğitim ve kamusal koordinasyon olduğunu tartışmasız biçimde göstermiştir.

6 Şubat 2023 depremleri; on binlerce yurttaşımızın yaşamını yitirdiği, milyonlarca yurttaşımızın barınma, sağlık, güvenlik ve temel yaşam haklarından mahrum kaldığı bir toplumsal yıkım olarak hafızalara kazınmıştır. Deprem sonrası süreçte barınma krizleri, altyapı aksaklıkları, çevresel tahribat ve özellikle kırılgan gruplar açısından derinleşen eşitsizlikler; afet yönetiminin yalnızca “müdahale” ile sınırlı olamayacağını, devletin afetleri önceden öngören, zararı azaltan, hazırlığı kurumsallaştıran ve iyileştirmeyi insan onuruna uygun şekilde yürüten bir yapıya ihtiyaç duyduğunu açıkça ortaya koymuştur.

Ne var ki ülkemizde afet riskleriyle mücadele; kurumlar arası görev ve yetki dağınıklığı, merkeziyetçi karar alma mekanizmaları, yerel yönetimlerin süreçlere yeterince dahil edilmemesi, bilimsel raporların planlama süreçlerine yeterince yansımaması, yapı denetimindeki zafiyetler ve imar uygulamalarındaki yanlışlar nedeniyle parçalı yürümektedir. Afet riski, çoğu zaman “olağanüstü bir olay” gibi ele alınmakta; oysa afet yönetimi, bir ülkenin güvenlik, kalkınma ve sosyal adalet politikalarının ayrılmaz parçasıdır. Bu nedenle afetleri, yalnızca kriz anlarında devreye giren geçici mekanizmalarla yönetmek yerine, kamu yönetimi içinde kalıcı, güçlü, hesap verebilir ve koordinatör bir kurumsal yapı oluşturmak zorunludur.

Öte yandan Türkiye’nin üç tarafının denizlerle çevrili olması, kıyı kentlerinde ayrı bir risk katmanını yaratmaktadır. Kıyı taşkınları, fırtına kabarması, deniz suyu seviyesinin yükselmesi, yağışlarla birlikte sel riskinin artması; limanlar, sanayi tesisleri, turizm bölgeleri ve kıyı yerleşimleri açısından kritik tehditler oluşturmaktadır. Doğu Akdeniz’de yaşanabilecek

depremlerle birlikte tsunami olasılığı, kıyı yerleşimlerinin afet hazırlığında ihmal edilemeyecek bir başlıktır. Denizle iç içe yaşayan şehirlerde, afet yönetimi sadece karada değil; liman güvenliği, kıyı ekosistemleri, deniz kirliliği, tahliye planları ve kritik altyapı sürekliliği üzerinden de ele alınmalıdır.

İklim krizi ise afetlerin şiddetini, sıklığını ve etkilediği alanları büyötmektedir. Son yıllarda artan ani ve yoğun yağışlar, seller, taşkınlar ve heyelanlar; orman yangınları, aşırı sıcaklık dalgaları ve kuraklık, artık istisna değil; yeni normal haline gelmektedir. Su kaynaklarının azalması, yeraltı sularının çekilmesi ve tarımsal sulama baskısı; birçok bölgede su krizini derinleştirmekte, gıda fiyatlarını ve kırsal yoksulluğu tetiklemektedir. Bu tablo, afet yönetimini yalnızca “müdahale” değil; iklim uyumu, su yönetimi, gıda güvenliği ve ekosistem koruma politikalarıyla entegre yürötmeyi gerekli kılmaktadır.

Türkiye’de tarımsal üretim açısından afetlerin bir diğer ağır yüzü zirai don, dolu, kuraklık ve aşırı hava olaylarıdır. Don felaketleri, birkaç gecede üreticinin bir yıllık emeğini yok edebilmekte; meyve bahçelerinden seralara, tarlalardan bağlara kadar geniş bir alanda gelir kaybına yol açmaktadır. Bu kayıplar sadece çiftçinin değil; tüketicinin sofrasının da meselesidir. Çünkü tarımsal afetler, gıda arzını daraltır, fiyatları yükseltir, kırsal göçü hızlandırır ve ülkenin gıda egemenliğini zedeler. Bu nedenle afet yönetimi; tarım sigortaları, erken uyarı sistemleri, ürün desen planlaması, sulama altyapısı, soğuk hava önlemleri ve üreticiyi koruyacak sosyal destek mekanizmalarıyla birlikte ele alınmalıdır.

Afetlerin toplumsal etkileri, eşitsizlikleri de büyötmektedir. Afet anlarında ve sonrasında en ağır yük; kadınların, çocukların, yaşlıların, engellilerin, yoksulların ve göçmenlerin omuzlarına binmektedir. Geçici barınma alanlarında güvenlik, hijyen, mahremiyet, sağlık hizmetlerine erişim, bakım emeği ve şiddet riski gibi sorunlar özellikle kadınlar açısından derinleşmektedir. Çocukların eğitimden kopması, psikososyal travmalar, engellilerin erişilebilirlik sorunları, yaşlıların bakım ve sağlık ihtiyaçları; afet yönetimini aynı zamanda bir insan hakları ve sosyal politika alanı haline getirmektedir. Bu nedenle kurulacak kurumsal yapıda, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kırılgan grupların korunmasını merkeze alan bir birimin bulunması, sadece bir tercih değil, zorunluluktur.

Tüm bu gerekçelerle, afet yönetiminde dağınık ve geçici çözümler yerine; risk azaltma–hazırlık–müdahale–iyileştirme süreçlerini tek bir çatı altında bütünleştiren, bilimsel verileri esas alan, yerel yönetimleri güçlendiren, hesap verebilir ve şeffaf bir yapılanmaya ihtiyaç vardır. Bu kararın Teklifi ile;

- Afet risklerinin belirlenmesi ve zarar azaltma politikalarının ülke çapında koordinasyonu,

- Depreme dayanıklı kentleşme ve yapı güvenliğinin etkin denetimi,
- Erken uyarı, haberleşme ve veri sistemlerinin tek merkezden standardize edilmesi,
- Afet müdahalesinde arama-kurtarma, lojistik, barınma ve sağlık süreçlerinin kesintisiz yürütülmesi,
- Afet sonrası iyileştirme ve yeniden yapılanmanın sosyal adalet ilkesine uygun biçimde planlanması,
- Kıyı kentleri için deniz kaynaklı risklerin ve iklim kaynaklı afetlerin ayrı bir başlık olarak ele alınması,
- Tarımsal üretimi tehdit eden don, kuraklık ve aşırı hava olaylarına karşı önleyici ve telafi edici mekanizmaların geliştirilmesi,
- Kadınların ve kırılgan grupların afet süreçlerinde korunmasına yönelik özel politika ve hizmetlerin kurumsallaştırılması,
- Yerel yönetimlerde Deprem/Afet Birimlerinin oluşturulması ve Bakanlık ile eşgüdüm içinde çalışmasının sağlanması,

amaçlanmaktadır.

Afetler kader değildir; kader olan, bilimi ve planlamayı dışlayan, denetimi zayıflatan, kurumları parçalı bırakan ve sorumluluğu muğlaklaştıran yönetim anlayışıdır. Bu Kanun Teklifi; afetlere karşı güçlü, etkin, adil ve kurumsal bir devlet kapasitesinin inşası için hazırlanmıştır.

DEPREM VE AFET BAKANLIĞI KURULMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1-

Bu Kanunun amacı, Deprem ve Afet Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2-

Bu Kanunda geçen;

- **Afet:** Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olayları,
- **Acil durum:** Acil müdahaleyi gerektiren olayları,
- **Bakan:** Deprem ve Afet Bakanını,
- **Bakanlık:** Deprem ve Afet Bakanlığını,
- **Risk:** Olası tehlikeler karşısında kaybedilecek değerleri,
- **Risk azaltma:** Afet risklerini önlemeye veya azaltmaya yönelik planlı müdahaleleri,
- **İyileştirme:** Afet sonrası normal yaşamın yeniden tesisini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bakanlığın Görevleri ve Teşkilatı

Bakanlığın görevleri

MADDE 3-

Bakanlığın görevleri şunlardır:

- a) Afet ve acil durumları bütüncül bir yaklaşımla yönetmek,
- b) Müdahale süreçlerini koordine etmek,

- c) Risk yönetimi ve zarar azaltma politikaları geliştirmek,
- ç) Yerel yönetimlerin imar planları ve yapı ruhsatlarını onaylamak,
- d) Hazırlık, müdahale ve iyileştirme planlarını yapmak,
- e) Kamu kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği sağlamak.

Teşkilat

MADDE 4-

Bakanlık, merkez ve taşra teşkilatından oluşur.

Bakan

MADDE 5-

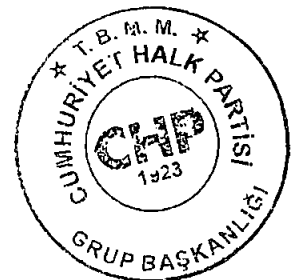
Bakan, Bakanlığın en üst amiridir ve Cumhurbaşkanına karşı sorumludur.

Hizmet Birimleri

MADDE 6-

(1) Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

- a) Planlama ve Risk Azaltma Genel Müdürlüğü
- b) Müdahale Genel Müdürlüğü
- c) İyileştirme Genel Müdürlüğü
- ç) Sivil Savunma Genel Müdürlüğü
- d) Deprem Genel Müdürlüğü
- e) Dış İlişkiler ve Uluslararası İnsani Yardım Başkanlığı
- f) Personel ve Destek Hizmetleri Başkanlığı
- g) Strateji Geliştirme Başkanlığı
- ğ) Gönüllü ve Bağışçı İlişkileri Başkanlığı
- h) Eğitim Başkanlığı
- ı) Bilgi Sistemleri ve Haberleşme Başkanlığı
- i) Kadın Politikaları Başkanlığı
- j) Denetim Hizmetleri Başkanlığı
- k) Hukuk Hizmetleri Müşavirliği
- l) Özel Kalem Müdürlüğü

Planlama ve Risk Azaltma Genel Müdürlüğü

MADDE 7-

(1) Planlama ve Risk Azaltma Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Ülke düzeyinde uygulanacak afet ve acil durum müdahale, risk yönetimi ve zarar azaltma planlarını yapmak veya yaptırmak.
- b) Muhtemel afet ve acil durum bölgelerini tespit etmek ve önleyici tedbirleri ilan etmek.
- c) Zarara uğraması muhtemel yerlerin plan, proje ve imar esaslarını belirlemek.
- ç) Ayni, nakdi ve insani yardım esaslarını belirlemek.
- d) Yurt içinde ve yurt dışında meydana gelen afet ve acil durumlarla ilgili bilgileri toplamak ve değerlendirmek.
- e) Afet ve acil durumlara ilişkin;
 - 1. Yönetim stratejilerini belirlemek,
 - 2. Kamu yatırımları ve personel ihtiyacı konusunda ilgili kurumlara öneride bulunmak,
 - 3. Sigorta hizmetlerinin geliştirilmesini sağlamak,
 - 4. Hizmet standartları ve akreditasyon esaslarını belirlemek ve denetlemek.
- f) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Müdahale Genel Müdürlüğü

MADDE 8-

(1) Müdahale Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Afet ve acil durum hallerinde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile yabancı kişi ve kuruluşlara ait kaynakları değerlendirerek müdahale çalışmalarını yürütmek.
- b) Bakanlık bünyesindeki afet ve acil durumla mücadele merkezini idare etmek.
- c) İllerde afet ve acil durumla mücadele merkezlerinin açılmasını ve yönetilmesini sağlamak.
- ç) İtfaiye, arama ve kurtarma hizmetlerinin standartlarını belirlemek.
- d) Arama ve kurtarma hizmeti veren kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak.
- e) Koruyucu ve kurtarıcı faaliyetleri planlamak ve yürütmek.
- f) Afet ve acil duruma ilişkin anlaşmalarla verilen görevleri yürütmek.
- g) Uluslararası kuruluşlar ve yabancı devletlerle iş birliği yapmak.
- ğ) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

İyileştirme Genel Müdürlüğü

MADDE 9-

(1) İyileştirme Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Afet ve acil durum sonrası hayatın normale dönmesini sağlayacak tedbirleri almak.
- b) Geçici yerleşimi sağlamak; tedavi, iaşe, barınma ve psikolojik destek hizmetlerini yürütmek.
- c) Afete uğramış yerlerin imar, plan ve proje işlemlerini koordine etmek ve denetlemek.
- ç) Uluslararası acil yardımları yapmak ve kabul etmek.
- d) Yeniden yapılanma ve iyileştirme planlarını hazırlamak ve uygulamayı koordine etmek.
- e) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Sivil Savunma Genel Müdürlüğü

MADDE 10-

(1) Sivil Savunma Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

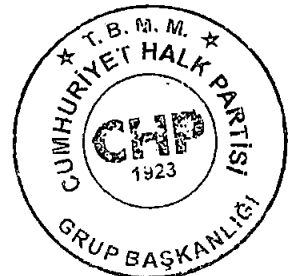
- a) Kamu ve özel kuruluşlarda sivil savunma hizmetlerini planlamak ve denetlemek.
- b) Koruyucu ve kurtarıcı tedbirleri yürütmek.
- c) Seferberlik ve savaş hazırlıkları için sivil kaynakları belirlemek.
- ç) Halkın moralini koruyucu çalışmalar yapmak.
- d) Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehditlere karşı önlemler almak.
- e) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Deprem Genel Müdürlüğü

MADDE 11-

(1) Deprem Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Depreme hazırlık, müdahale ve risk yönetimini yürütmek.
- b) Deprem riski bulunan alanların imar ve planlamasını yapmak.
- c) Kamu, özel ve sivil kaynakların etkin kullanımını sağlamak.
- ç) Halkı deprem konusunda bilgilendirmek.
- d) Deprem politikaları geliştirmek.
- e) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Dış İlişkiler ve Uluslararası İnsani Yardım Başkanlığı

MADDE 12-

(1) Başkanlığın görevleri şunlardır:

- a) Uluslararası kuruluşlarla ilişkileri yürütmek.
- b) Avrupa Birliği uyum ve iş birliği çalışmalarını koordine etmek.
- c) Uluslararası yardım faaliyetlerini yürütmek.
- ç) Bakanın uluslararası temaslarını koordine etmek.
- d) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Personel ve Destek Hizmetleri Başkanlığı

MADDE 13-

(1) Başkanlığın görevleri şunlardır:

- a) İnsan kaynakları politikasını belirlemek.
- b) Personel özlük işlemlerini yürütmek.
- c) İdari ve mali hizmetleri yürütmek.
- ç) Afet kaynaklarını yönetmek.
- d) Lojistik hizmetleri yürütmek.
- e) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Strateji Geliştirme Başkanlığı

MADDE 14-

(1) Başkanlığın görevleri şunlardır:

- a) 5018 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde strateji geliştirme ve mali hizmetleri yürütmek.
- b) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Gönüllü ve Bağışçı İlişkileri Başkanlığı

MADDE 15-

(1) Başkanlığın görevleri şunlardır:

- a) Bağış ve yardımları kabul etmek ve yönetmek.
- b) Gönüllülük sistemlerini geliştirmek.
- c) Yardım kampanyalarını yürütmek.
- ç) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Eğitim Başkanlığı

MADDE 16-

(1) Başkanlığın görevleri şunlardır:

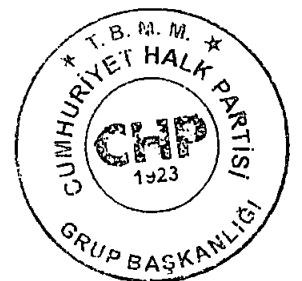
- a) Toplum afetlere karşı bilinçlendirmek.
- b) Eğitim ve tatbikatlar düzenlemek.
- c) Eğitim programları hazırlamak.
- ç) Yayın ve dokümantasyon çalışmaları yapmak.
- d) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Bilgi Sistemleri ve Haberleşme Başkanlığı

MADDE 17-

(1) Başkanlığın görevleri şunlardır:

- a) Erken uyarı ve haberleşme sistemlerini kurmak.
- b) Coğrafi bilgi sistemlerini oluşturmak.
- c) E-Devlet uygulamalarını yürütmek.
- ç) Veri tabanları oluşturmak.
- d) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Kadın Politikaları Başkanlığı

MADDE 18-

(1) Başkanlığın görevleri şunlardır:

- a) Afetlerde kadınların temel ihtiyaçlarını karşılamak.
- b) Kadınların ekonomik olarak güçlenmesini sağlamak.
- c) Psikososyal destek hizmetleri sunmak.
- ç) Kadına yönelik şiddeti önleyici çalışmalar yapmak.
- d) Toplumsal cinsiyet eşitliği programları yürütmek.

Denetim Hizmetleri Başkanlığı

MADDE 19-

(1) Başkanlığın görevleri şunlardır:

- a) Bakanlık hizmetlerini denetlemek.
- b) Performans değerlendirmesi yapmak.
- c) İnceleme ve soruşturma yürütmek.
- ç) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Hukuk Hizmetleri Müşavirliği

MADDE 20-

(1) Hukuk Hizmetleri Müşavirliği, ilgili mevzuat çerçevesinde hukuki hizmetleri yürütür.

Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 21-

(1) Bakanın çalışma programını ve yazışmalarını yürütür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri

MADDE 22-

İllerde il afet ve acil durumla mücadele müdürlükleri kurulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

MADDE 26- Kadrolar Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerine göre belirlenir.

MADDE 27- Uzman ve denetçi istihdam edilir.

MADDE 28- Yerli ve yabancı uzman çalıştırılabilir.

MADDE 29- Yönetmelikler bir yıl içinde çıkarılır.

GEÇİCİ MADDE 1- Deprem bölgelerinde Deprem Birimleri kurulur.

MADDE 30- Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 31- Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

